

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý PÁBITEL

číslo 43

Bohumil Hrabal usedl na nymburské náměstí

„Nymburk bude mít konečně sochu slavného spisovatele. Rozhodně ale nečekejte žádnou nudnou bustu! Sochu Bohumila Hrabala vyrobil na zakázku sochař Michal Jára. „Chtěli jsme nějak hmatatelně připomenout osudové spojení Bohumila Hrabala s Nymburkem. Vznikl proto nápad na originální dřevěnou instalaci. Pan Hrabal bude přímo na Náměstí Přemyslovců sedět na lavičce spolu se svými milovanými kočkami. Každý návštěvník města se bude moci vedle slavného spisovatele posadit, vyfotografovat se a odvézt si tak z Nymburka vskutku originální suvenýr,“ popsal místostarosta města Nymburk PhDr. Pavel Fojtík.

Slavnostní odhalení sochy se bude konat ve čtvrtek 11. října v 11 hodin na Náměstí Přemyslovců,“ napsala tisková mluvčí Městského úřadu Nymburk Markéta Tomčíková.

A skutečně! Jednátého října usedl v sousedství hodinového stojanu vedle ostrůvku zeleně na dřevěnou lavičku spolu se svými dvěma kočkami a hromádkou knih i náš spisovatel Bohumil Hrabal. Nežůstal ale osamocen. Lidé si k němu přisedali, nechávali se fotografovat, a nutno říci, že nikdo z nich se netvářil nakvašeně či pohoršeně... ve smyslu „Co si to zas ti radní vymysleli za kočkov-

ny!“ či „Zase nějaké vyhozené peníze!“ Naopak – nápad se jim líbil, možnost pořídit si do rodinného alba či poslat z mobilu někomu jako pozdrav originální fotografii je potěšila.

„Určitě to zase do města přiláká další turisty!“ myslí si mnozí. Potvrdilo se to obratem, když si originální sousoší fotografoval jakýsi mladík. Na dotaz, zda se mu líbí, student Ivan Křesina z Prahy odpověděl: „Přijel jsem do Nymburka na návštěvu ke spolužačce z vejšky a ta Hrabalova socha mne hned zaujala. Viděl jsem podobné sochy

v Praze, Bratislavě, v Kodani, v Londýně, ale to jsou jen jakési, mnohdy komické figury. Navíc jsou bronzové... studí. Dřevo je příjemné i v chladném počasí. V polské Lodži mají celou řadu soch svých slavných rodáků, s nimiž se turisté fotografuji. Je to pěkné!“

Kdybyste se náhodou vypravili do Nymburka v průběhu zimy, nedivte se, že sochu na náměstí nenajdete. Aby se nám Bohoušek nenastydl, přestěhoval se 6. listopadu do historického mázhausu radnice, na jaře se zase vrátí pod modrou oblohu.

Jako první si k Mistrovi přisedli ředitel nymburského pivovaru Pavel Benák a vedoucí odboru kultury a školství Městského úřadu Jiří Černý.

Kde je touha, tam začíná cesta

Jana z Číny, 04. 11. 2012

Je léto 2012, pivnice U Zlatého tygra je plná lidí a hluku. Konečně usedám u stolu s pivem v ruce a připjím „Na zdraví“. Dřevěné obložení na stěnách za lavicí je oblyskáno od zad stolovníků, k nimž v čele stolu pod Malými parohy po léta patřil i Bohumil Hrabal. Sedím u tohoto útérního „štamtiše“ jako třetí člověk z Číny a jsem Ivanem Kottem vybidnuta k podrobnějšímu popsání své cesty do Česka. Proto vám tady předkládám k nahlédnutí svoji „Love story“.

Jsem vědecká pracovnice, Čiňanka žijící v Německu, pro české přátele Jana. Česky jsem se začala učit před pěti lety, když už uplynulo třináct let od mého prvního knižního setkání s českým autorem. S Hrabalovou literaturou jsem se seznámila před sedmi lety v čínském hlavním městě Pekingu během jedné služební cesty. Po práci jsem v knihovně Wangfujin uviděla Hrabalův sborník, což bylo sedm malých knih vydaných nakladatelstvím čínské mládeže, a protože se mi česká literatura líbí už dlouho, hned jsem všechno koupila. Kničky mají sympatické obálky: veliký portrét autora na papíře, který je hrubý jako čas a osud. Po přečtení se Příliš hlučná samota stala v mém srdci románem číslo 1.

Domnívám se, že ač naše národy žijí daleko od sebe, jsme, Čína a Česko, duchovně spřízněni prostřednictvím podobné novodobé historie. V roce 1912 se Čína stala první republikou ve východní Asii, v 1918 jste

se osamostatnili vy. My jsme od roku 1937 bojovali s Japonskem, rok potom se Sudety staly součástí Německa a v roce 1945 jsme se společně dočkali konce druhé světové války. V roce 1948 jste tu prožili únor, my jsme se v roce 1949 stali lidovou republikou. Když jste měli normalizaci, byla u nás kulturní revoluce. Po listopadu 1989 jste měli malou a velkou privatizaci, a u nás se od roku 1978 začala pomalu „otevírat okna“, tedy zvolna startovala čínská ekonomická reforma. Doba, v níž žil Bohumil Hrabal, se tedy dá chápat jako období paralelních dějin našich dvou národů. Čína je velká, ale byla chudá a slabá, Česko je malé, ale bylo bohaté a silné. A proto když se dívám na Česko, vidím podobnosti i rozdíly, jako blízký přítel přicházející z dálky, jako když se dívám na svůj odraz na neklidné vodní hladině. Proto u nás začal spisovatel Lu Sun (1881 - 1936) zavádět českou literaturu a váš sinolog Průšek (1906 - 1980) přinesl do Čech zase jeho díla. Proto je v Číně nejznámějším českým spisovatelem Milan Kundera, stejně jako v Česku se dobře prodává Hora duše. Protože nemáme mnoho mladých překladatelů z češtiny, chtěla jsem - a stále chci - podívat se na český národ svými očima, procestovat Čechy svými nohama a popsat zdejší zážitky svým perem.

Na konci roku 2006 jsem tedy hledala místo v Evropě. Webových stránek českých univerzit v angličtině nebylo k nalezení mnoho, nemluvě o volných místech. Sou-

častně mi však nabídl jeden německý profesor možnost pracovat na německé univerzitě blízko českých hranic, proto jsem přijela. V jazykovém centru univerzity je možnost výuky češtiny, a tak jsem začala, což nebylo snadné, protože jsem ještě nemluvila dobře německy. V květnu 2008 jsem byla poprvé v Praze, odkud začala „daleká cesta má“. Čím dál, tím líp. A tak jsem se setkala s Hrabalovým vydavatelem panem Longdongem, s jeho překladatelkou Xingcan, s Tomem Mazalem, a já, Čiňanka žijící v Německu a učící se česky, jsem se tak konečně dostala do okruhu svého oblíbeného spisovatele.

Zhihua Luo, majitel malého knihkupectví v Hongkongu, byl zabit padajícími knihami, když pracoval ve svém skladu. Ležel tam mrtvý sám a dlouho, stejně jako ten strýc z Hrabalovy Samoty. Spisovatel a publicista Wendao Liang o něm mluvil jako o oběti tlaku peněz a doby: „Tuto nešťastnou událost, jakou je smrt Zhihua Luo, můžeme vnímat jako symbol. Symbol naší minulosti, a kdybychom neměli štěstí, tak i naší budoucnosti.“

Nedávno jsem potkala u vchodu do hřbitova v Hradištku, kde odpočívá Bohumil Hrabal s rodinou, českou dívku. Byla zvědavá, proč se na malém venkovském hřbitově objevila cizinka. Když dostala odpověď, řekla: „Myslím, že zase začnu číst Hrabala.“

Tak to je moje „Love story“. Budoucnost je nejistá, ale já věřím, že kde je touha, tam už začíná cesta.

Zleva: Honza Škoda, Vladislav Merhaut, Tomáš Mazal, čínská Jana, Ivan Kott.

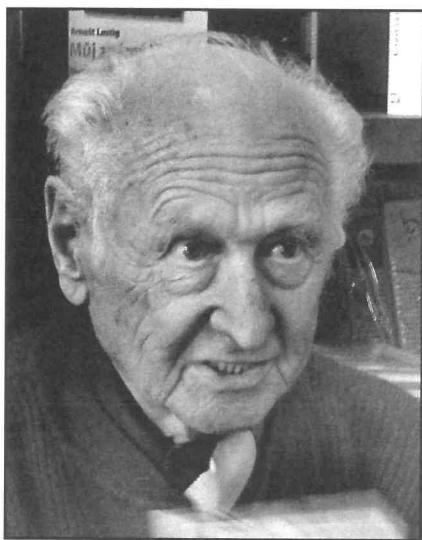
Arnošt a Bohouš ve Spokojených státech amerických

Spisovatel Arnošt Lustig vzpomínal na Bohumila Hrabala vždycky v dobrém. Znali se od začátku šedesátých let, kdy oba vstupovali do české literatury. Společně v té době navštívili Paříž.

Lustig o tom říká:

„Bohouš Hrabal byl můj dobrý kamarád, když jsme byli děsně chudí. Ze začátku nám nikdo nevěřil a on kupoval dětem zmrzlinu. My jsme spolu byli v Paříži a tam nás hlídaly dvě estébáčky, ale v takovém dobrém věku, takže se to pak spíš svezlo na erotiku než na hlídání.

Ale Bohouš byl takovej hezkej chlap, von byl moc hezkej, ženský po něm šly, ale von to byl jedinej spisovatel, kterýho znám, kterej byl úplně věrněj. Jeho jednou sváděla krásná ženská, v letadle, seděla vedle něj, vona ho furt držela za ruku a von... já jsem slyšel jak jí říká, „...ta moje žena, ta má nejhezčí stehna, jaký si dovedeš představit!“ Von tak líčil tu svoji ženu, až ta druhá ženská pustila tu jeho ruku, měla ho plný zuby, přikryla se dekou a spala až do Prahy.“

Arnošt Lustig

V listopadu 1964 navštěvují se „zájezdem českých spisovatelů“ Lustig a Hrabal USA.

„S Hrabalem byla velká legrace v Americe. Dostali jsme každěj stovku, sto dolarů, a plechovka piva tenkrát stála dolar. Takže jsme byli ve sto hospodách, než utratil tu stovku za piva. V Americe jsou všechna piva k máni, od čínskejch, thajskějch po český, tak von to všechno vyzkoušel a když jsme se vrátili, tak za mnou přišla paní Hrabalová a říkála: „Pane Lustig, taky jste koupil v Americe svý ženě brejle proti slunci na Ruzyňským letišti?“

Hrabal miloval Ameriku, von si jí nejdřív představoval jako džungli, a když jsme třeba přišli do mýho nakladatelství v New Yorku, tak mu podrželi kabát, což se mu v Čechách nestalo. Mně tam vyšly dvě knížky, v tom

nakladatelství, strašně hezky, uctivě s náma jednali a Hrabala se ptali, jak se mu píše. Tak Hrabal říkal jak se mu píše a co by rád vydal v Americe a ten šéf mu říkal: „Víte, pane Hrabale, když u nás napíše spisovatel první knihu a je úspěšná, tak většinou musí napsat deset dalších, než mu otiskneme tu druhou.“ A Hrabal říkal: „To u nás, když napíšu první knížku a je úspěšná, tak mi stojí nakladatelský redaktor za žádama a dívá se mi přes rameno do stroje, kdy dopíšu tu druhou.“ A to byla pravda.“

Arnošt Lustig v roce 1968 odešel do Jugoslávie, pak emigroval do Izraele a odtud do USA, nejprve učil na univerzitě v Iowa, od roku 1973 působil na American University D. C. Na jeho pozvání v březnu 1989 povolily československé orgány Bohumilu Hrabalovi vycestovat do USA.

„Já jsem jednou pozval Bohouše Hrabala do Ameriky. Bylo to s ním moc roztomilý. Miloval Spojený státy, říkal jim Spokojený státy. Jeho tam milovala nějaká holka, rok mi před tím volala, jmenovala se April. A von jí říkal Dubenka. To byla taková platonická láska, vona se do něj pekelně zamilovala a platila hrozný peníze za telefon, abych jí o něm vyprávěl. Tak já jí vo něm vyprávěl. Von pak o ní furt psal. Já mu říkal: Bohouši, nezdá se ti to disproporční, strávit s ní jednu důvěrnou noc a pak vo ní napsat čtyři knihy? To by nedokázal ani Henry Miller nebo Casanova.“

A co na to Bohumil Hrabal?

„Dopisy Dubence, to je fikce, to je obrana proti nebytí... je to skutečně jako stará láska pana Wolfganga Goetha, je to hnací síla, abych prostě neodešel, jako odešla spousta lidí, celá řada kumštýřů... když dospěli vrcholu, tak dosáhli té prázdnoty, stanuli před tím obrovským a gigantickým NIC... no a spáchali sebevraždu...“

V Potopené katedrále, první kapitole Listopadového uragánu, líčí první setkání s Dubenkou:

„... a pak jste se představila jako April Gifford, bohemistka, a že já asi se budu na Vás zlobit, že přicházíte tak kách... ale já jsem hned věděl, že ve Vašich očích je moje budoucnost, okrál jsem a mí přátelé taky, posadila jste se a pila s námi pivo a pan Marysko řekl... April? Aprilka? Budeme Vám říkat Dubenka... a od té chvíle jste se stala Dubenkou... a pak, když jste si sundala kabátek, potřísněný deštíkem, kdosi se optal: To tam venku prší? A Vy jste řekla... Ano, pánové, pane Hrabale, venku prší, jak říkají Češi, to tam dneska pěkně chčije... A všichni hosté pivnice, kteří to slyšeli, se rozesmáli a podívali se na Vás, jako kdybyste je pohladila... A pak na otázku odkud přicházíte opakovala jste několikrát: Ze Spokojených států amerických...“

Arnošt Lustig se vrací k té Americe...

„Ale Bohouš byl dobrěj spisovatel, von vo mně psal hrozný kraviny, jako že mě ty dvě estébáčky ráno česaly. Von si šíleně vymejšlel.“

(Bohumil Hrabal - Proluky: „...bydli vždycky spolu, jak v Paříži, tak v New Yorku, že všechny letušky byly do pana Lustiga zamilované, to už v Paříži nad ránem se můj muž probudil, usnul jen strašlivou únavou, spali tam při otevřeném okně a u nádraží Saint-Lazaire byl takový randál, že se nedalo spát, a už tam ráno seděly na posteli dvě letušky a česaly hustě a kadeřavé vlasy panu Lustigovi, byly poctěny tím, že mohou spisovateli česat vlasy, hovořit s ním, a Arnošt seděl, pak chodil v pyžamu, naducaný, vyspalý, jako by nikdy nebyl v koncentráku, naopak, jako by žil od dětství jen a jen v samém přepychu a blahobytu a pohodlí.“)

„Hrabal byl totiž boží dítě. Von všechny cenný věci, peníze, pas, nosil v igelitce. A když přiletěl, čekal jsem ho na letišti. Já ho pozval, tady mu, za totality, dali povolení, protože ušetřili zase jednu penzi tablemakera Hrabala. Ačkoliv on žádný trable nedělal, když to chtěli změnit, tak to trošku změnil, říkal si, stejně to jednou vyjde správně.

A von pořád, na tom letišti, nepřijížděl. Už žádný pasažéři do toho celního prostoru nepřicházeli, a vedle mne stál s pugétem fízl z vyslanectví. Kulturní atašé. Mě si vůbec nevsímal a já si nevsímal jeho. My jsme tam byli s Pepičkem a říkali jsme si, že Bohouš nepřiletěl. Najednou elegantní steward tlačí vozejk a na vozejkou sedí člověk, úplně vožralej, zkrvavenej, samá boule (*Listopadový uragán / Několik vět: „... a ráno jsem se napil té myslivecké kořalky a když jsem vyšel před ten můj věžák v Sokolnících, tak jsem klopytnul a padl jsem tváří na obrubu chodníku, zatmělo se mi v hlavě, tak tak jsem hned na začátku nepřetrhl tu nit, kterou jste začala navíjet... a oteklo mi oko, a měl jsem ani ne tak maličký otřes, spíš jsem byl ještě anebo znovu opilý...)*) a náš Pepiček říká: To je Bohouš! Tak jsem přeskočil ten klandr a říkám: Bohouši, konečně seš tady! A von, jak byl vožralej, tak mi začal líbat ruce. To když viděl ten estébák, tak s tím pugétem vodošel.

Von se totiž Bohouš bál lítat. A jak se bál lítat, tak se šíleně sežral už na začátku letu.

Letišťe je asi padesát mil od Washingtonu, šílená dálka, když jsme ujeli asi třicet mil, Bohouš říká: „Já jsem zapomněl na tom vozejkou zavazadla. Von měl kufr, že byste mu věnovali šesták. Zapomněl tam kufr a tu igelitku – pas a peníze. „Já to nechal viset na tom vozejkou.“ V duchu jsem to zvážil, v Americe se strašně boje nečistoty, určitě si řekli, že to tam nechal nějakěj bezdomovec, tak to už hodili do odpadků. My se vrátili a igelitka tam visela. Nikdo se jí ze štítivosti nedotk.

A v tom okamžiku se Bohouš zamiloval do Ameriky, že mu tu igelitku, v který měl všecko, neukradli. „To je poctivá země, tady musej mít všeho dost, když nekradou.“ A začal říkat: Spokojené státy.

Paní Mládková připravila slavnostní večeri, což bylo strašlivý fiasko, protože se vyjadřoval jako: „Do prdele, to sou ale malby!“ To byl Mucha a paní Mládková říkala: „Ten váš přítel má ale slovník!“

Ona sezvala prominentní hosty, že přišel prominentní český spisovatel. Von říká: „Tahleta zeď, to je aspoň milión dolarů.“ A paní Mládková říkala: „Mýlíte se, pane Hrabale, tři milióny.“

A jak na toto setkání vzpomínala paní Meda Mládková?

„Jednou zavolal Lustig a říkal: Paní Medo, nemohla byste pozvat Hrabala? My jsme měli vedle našeho domu, ještě pořád máme, takový malý domeček, ten je pro mé hosty. Já mu říkám náš Gesten. A tam prošly stovky a stovky a stovky lidí, nekomunisti, komunisti, Slováci, Češi, no kde kdo. Já říkám Lustigovi: No samozřejmě. Ani jsem nevěděla, kdo Hrabal je, musím říct ve své nevzdělanosti. A jelikož jsem vždycky řekla samozřejmě, no tak taky bylo samozřejmě pro nějakého pana Hrabala.“

A Lustig pro něj jel na letiště a přijeli a Lustig mně odpoledne telefonoval a říkal: „Paní Medo, uděláte nějakou párty, ne?“

Já jsem říkala: Jakou párty, vždyť on...

„No ne, to on se urazí, když pro něj neuděláte párty, když přijede.“

Tak já sem honem pozvala pár takových, jak se říká, lepších Čechoslováků, že jo, vzdělaných, a takových nás bylo deset nebo asi dvanáct u stolu, a oni přišli z toho letiště, zapomněli kufr, samozřejmě hned, a já jsem nevěděla, že on byl totálně opilý. Oni mu totiž dali první třídu a on se bál lítat. Takže oni mu pořád... no... léčil to alkoholem. Takže on přišel totálně opilý, šli rovnou na tu párty, sedli si vedle sebe a začali mluvit tak příšerně sprostě, ale tak hrozně sprostě, že já jsem vůbec nevěděla o čem mluví...
U nás se nikdy tak sprostě nemluvalo. Můj manžel nikdy, nikdy... u nás se tak nemluvalo... A teď přišel ke mně ten jeden, teď si nevzpomenu, jak se jmenuje, český spisovatel, a říkal: „Paní Medo, to je výkvět české inteligence, tady to máte!“

Ta jeho překladatelka tam taky byla, ta už taky toho měla dost... řekla jedno takové sprosté slovo a odešla. Pak někdo další odešel. No a to trvalo tak asi půl hodiny, než se to rozplynulo a zůstala jsem s nimi sama. Tak jsem říkala: Já vás konečně odvedu tam, kde budete spát. A to je takový ten domeček vedle, jdete přes zahrádku a jdete do swimming poolu, uvnitř teda mám takový bazén a točící schody nahoru do toho bytu. No tak jsem je tam nechala a odešla jsem.

Ráno jsem přišla dolů a můj manžel říká: „Nic mu, prosím tě, neříkej a jdi se tam podívat, co se tam stalo.“
Hrabal seděl na posteli a ... takhle dýchal... no my jsme z toho byli úplně vedle, protože jsme dostali strach, že třeba může

mít hada, tak, že jo... **Infarkt. Tím přijdeme o celý náš barák.** Dovedete si to představit – nepojištěný! To opravdu byla hrůza! Víte, ten pokoj... on zřejmě, jak byl plný alkoholu a vody, tak se potřeboval jít vyčůrat, takže šel, zakopl asi o lampu, shodil teda tu lampu s těmi papírovými lustry, teda... stínidlem, to začalo hořet... a jak jsou často opilí, nadjednou se vzpamatují, že jo, to znáte... no tak on vlastně chytil všechno, co hořelo, na té posteli, ty deky a to všechno, vzal to zřejmě do náruče a odnesl to do koupelny a pustil na to vodu.

No ale vidíte, že to mohlo být hrozné neštěstí, protože, představte si, že by tam býval vlastně ten požár... no jo, to jsme na to mohli všichni doplatit, strašné! A on mohl vlastně umřít, že jo.“

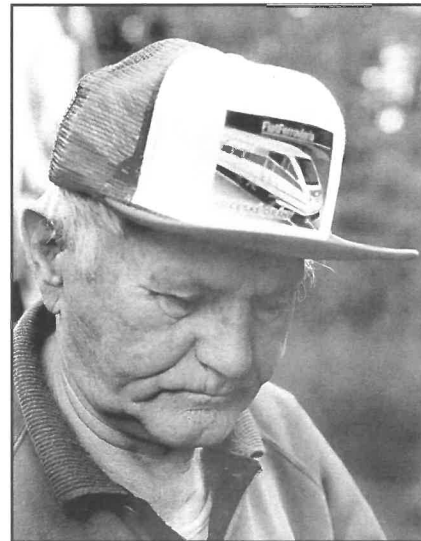
V Listopadovém uragánu, v kapitole Několik vět, popisuje se značnou dávkou literární nadsázky Bohumil Hrabal onu příhodu trochu jinak:

„... jsem tam nad tou koupelnou a plavečným bazénem vyskočil, ale bokem jsem zavadil o cosi, padl jsem pozpátku do postele, zase jsem se snažil, zase jsem byl chycen plechem a zase jsem krvácel, a nakonec jsem rozsvítil stolní lampu, byly ty dvě žárovky dvoustovky jistě... a já jsem nevěděl, kde jsem, skácel jsem ty dvě mléčné rozsvícené žárovky, a tam těsně u zdi byl ten obraz, vlastně ten lisek sprosovaný zbrojnoš z plechu, postel už byla plná krve z toho mého boku a ramene, chtěl jsem se zvednout a zase jsem spadl na záda do koutoulu... nakonec na čtyřech jsem se vbatolil do koupelny, omyl jsem si tvář od krve, pak jsem se dopotácel ke dveřím, když předtím jsem se mohl pořežat o nastraženou okenní tabulku, která trčela z jisté asambláže, pak jsem otevřel ty černé dveře a ty se vyvrátily, já se držel kliky a visel jsem nad modrým plavečným bazénem, běžová pára stoupala, otáčely se ty dva železné větráky, a já jsem visel nohama dolů, držel jsem se za kliku... znáte, Dubenko, Zlaté opojení? Jak Charlie visí z té boudy za kliku nad propastí? Tak já jsem se honkal, ale že jste při mně stála, že jste byla můj anděl strážný, tak jsem se kopnutím do vzduchu opět přiblížil té verandě, a pak jsem tam stál a díval se dolů...“

...a zavedla jste mne nazpátek do toho bytu v podkroví... a tam už začaly hořet ty moje polštáře, ty dvoustovky žárovky je podpálily... a vzal jsem je, ohořely mi brvy, a nacpal jsem ty hořící polštáře do bidetu a pustil vodu a bylo to krásné, překrásné, ty hořící vršky polštářů a to bílé plátno, na které oheň zatím nedosáhla... a pak jsem se svalil do postele, kterou mi přichystala krásná paní Meda, ta svěťice, která pořád se usmívala...“

Arnošt Lustig pokračuje ve vzpomínání:

„Hrabal bydlel u paní Mládkové, to je bohatá paní, má takovej malej palác, ale má klimatizaci, který říkal Hrabal „vzdušná podmínka“ a nesnášel ten hluk. Říkal: „Já nemůžu spát, já pudu spát k vám.“ Já

Bohumil Hrabal

říkám, dobře, budeš spát u nás, s tím, že já budu spát na zemi jako vlčák vedle té postele.

Šel k nám. Já ho chtěl uctít, vím že má rád dvě věci, párky a držtkovou polívku. Protože jsem pracoval v Jugoslávii, věděl jsem, že Jugoslávci dělají nejlepší držtky, jaké si dovedete představit, zadělávaný držtky. Já je objednal letecky, Litrový plechovky, ale nejdřív jsem mu dal párky. Šel jsem do delikates a řekl, dejte mi nejlepší párky jaký máte, voni řekli, že nejlepší jsou vídeňský, pět dolarů deset deka. Tak jsem koupil vídeňský párky a servíroval jsem je Hrabalovi, kterej se maličko zamiloval do mé ženy, ale platonicky, jak říkám, byl věrnej... ta moje mu připomínala tu jeho kost, von vzal vidličku a nůž a rozkrojil ten párek. Já čekal, že mne pochválí, koupil jsem mu hořčici, dobrej njujorskej chleba, židovskej, žitnej, von rozkrojil ten párek a řekl: „Mrtvý!“

Já říkám, co to je – mrtvý? Co tím chceš říct?

„Když zakrojiš do párku, nebo do něj pichnet vidličku, tak musí vystříknout ten vomastek, jinak to není párek.“

Dobře, říkám, já je dojím. Pět dolarů deset deka, přece je nezapadím. A dal jsem mu talíř těch zadělávaných držtek: „Tady máš držtkovou polívku!“

Vzal si lžici, olíznul se, vzal si druhou lžici a řekl: „To je ale polívka!“ A já byl rád, že aspoň polovinu tý večere schválil.

Pak se rozhod, když budu spát na zemi vedle své vlastní postele, že přespí u paní Mládkové s klimatizací a tím hrozným zvukem...

...U budovy kongresu, to bylo dost hrozný, protože jemu se chtělo čůrat. A byl tam jenom strom osm set let starej. Já mu říkám, Bohouši, tady se to jmenuje „neslušné odhalení“, to znamená, že když ukážeš některý z intimních orgánů, tak zaplatíš dvě stě padesát dolarů pokuty.

Američani se s vámi nemazlej, velice zdvořile vám napíší potvrzení na dvě stě padesát dolarů.

Tady to nemůžeš udělat, poněvadž já za tebe ty peníze budu muset zaplatit a jestli-

Svatý Josef bdí nad dnešním Kerskem

že je nemám, tak mě zavolaj k soudu a budu tam chodit tak dlouho, až to zaplatím. Von říkal: „Nemůžu, já mám lékařský potvrzení!“, a šel a počůral ten osm set let starý strom. Postavil se tak, že ho všichni viděli a já trnul hrůzou, že mě to bude stát dvě stě padesát dolarů...

Tak to byl Bohouš Hrabal. Kdykoliv jsem přijel do Prahy, tak von si myslel, že jsem ještě v Osvětí, a vždycky mně objednal takovej dle štříbrnej ták masa. A když ty lidi kolem stolu u Tygra si chtěli vzít kousek, tak říkal: „Ne, to je pro Arnošta, von byl v Osvětí.“ To se nedalo vůbec sníst. Mě živil jak malý dítě.

Pak mně ho bylo líto, když skočil z toho okna. Ale von měl strašlivý bolesti a byl vzteklej a zlej na lidi.“

Arnošt Lustig už si s Bohoušem povídá ve spisovatelském nebi. Připomeňme si ještě jedním odstavcem onoho nezlomného optimistu, o němž Bohumil Hrabal také napsal: „A Arnošt, když se probudil, tak mi říkal, ty děvko vošklivá, dneska půjdem navštívit Elia Kazana, koupím ti, kdekoliv budeš chtít, plechovku parádního piva... A tak můj klenot prochodil s Arnoštem skoro celý New York pěšky...“

Arnošt:

„Největší radost mám z toho, že je už je šedesát let mír, že není válka. To je vám tak krásnej pocit, že nic víc nepotřebuju. Mír, to je takovej dar pro lidi, přinejmenším pro lidi, kteří prošli válkou, a takový malý radosti, že si koupím, co chci – košili, kalhoty, boty, řízek s bramborovým salátem, šfouchaný brambory... Radostí je spousta, ale musí je člověk vychutnat,“ říká Arnošt Lustig.

Když jsem se s ním setkal naposledy, v květnu 2010, to už byl na tom zdravotně velmi špatně, ale nedával to na sobě vůbec znát. V souvislosti s pozváním na Polabský knižní veletrh jsem na to opatrně zavedl řeč a on prohlásil: „Ty bejku! Člověk si nemá hrát na nemocného. S chorobou se musíš naučit žít, skamarádit se s ní. Když se ti to povede, můžeš si užívat života!“

Na Polabský knižní veletrh už bohužel nepřišel. Ve stejném termínu si užíval života v Šanghaji a pak ho, po dalších čtyřech měsících, 26. února 2011, jeho kamarádka rakovina přemohla.

Jan Řehounek

A jako je „Betónka“ tepnou kerského chatového městečka, restaurace Hájenka kultovním místem filmových fanoušků Slavností sněženek a Lesní ateliér Kuba místem setkávání příznivců osobnosti i díla Bohumila Hrabala, je Svatojosefský pramen skutečným a, dá se říci, i oficiálním centrem Kerska.

V sobotu 25. srpna 2012 dostalo toto místo, jenž má bezesporu svého genia lo-

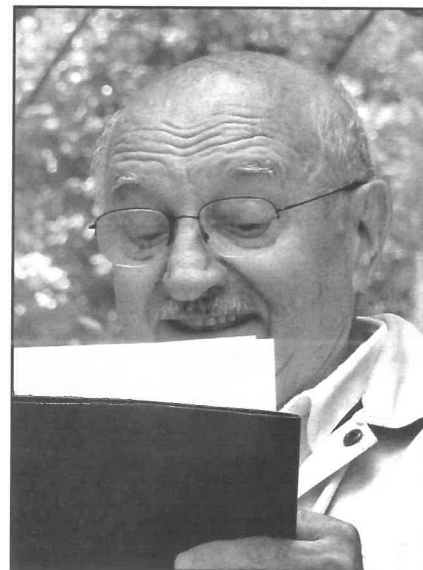
V krásném sobotním odpoledni obklopily pramen a sochu, zatím ještě bíle zahalenou, tři, možná čtyři stovky lidí. Přišli místní, přijeli i lidé zdaleka. Společně tu vytvořili úžasnou atmosféru slavnostního okamžiku, v němž starosta obce Hradištka Jiří Kubela s duchovním otcem myšlenky pořízení sochy Bronislavem Kubou dřevěnou sochu svatého Josefa odhalili a farář římskokatolické církve P. Peter Kováč ji

i pramen posvětil. O slavnostní nádech chvíle se postarali houslový virtuos Bohuslav Matoušek a jeho žák Jakub Junek. Vzácný host, jenž je s Kerskem spojen natáčením již zmíněného filmu Slavnosti sněženek, herec Josef Somr pak přečetl úryvek ze stejnojmenné povídky Bohumila Hrabala. Závěr tohoto krásně interpretovaného textu byl symbolický: „A víte, že pramen svatého Josefa je v hloubce sedumdesát osm metrů a jeho vody sem zlomem stékají až z Jizerských hor a té vodě to trvá sedumdesát let, než sem doteče?“

Fotografie z odhalování sochy

ci, novou podobu, jejímž puncem se stala socha svatého Josefa. Autorem sochy je sochař a řezbář Ivan „dědek“ Šmíd z Libošovic u Mladějova. Místostarostce Janě Kubové skromně řekl: „Jestli socha někomu udělá radost, budu moc rád.“

Josef Somr

Nový výbor Klubu čtenářů

Vlastně poprvé od založení Klubu a zvolení prvního představenstva, které už nyní přestalo být funkční, proběhla na podzimním setkání v Městské knihovně v Nymburce volba nového výboru. Předsedou byl zvolen Jan Řehounek, výkonnou jednatelkou Helena Liptáková. Členy výboru se stali Tomáš Mazal, Jana a Broňa Kubovi, Pavel Benák, Milan Čejka, Jiří Černý a Romana Pavlíčková.

Honza Řehounek po zvolení řekl, že výbor pod jeho vedením bude i nadále pokračovat v organizování dosavadních osvědčených aktivit (Hrabalovo Kersko, Nymburský pábíteľ, podpora a dokumentace hrabalovských akcí...), ale je jen a jen na členech Klubu, aby si řekli, o co mají zájem a také aby sami přicházeli s vlastní iniciativou. Měli by rovněž pomoci s příspěvkem do Pábítele, s propagací Klubu v místech svých bydlíšť a získáváním nových členů.

Britské listy

„Zcela náhodou jsem našel na internetu na Britských listech zamyšlení Jana Čulíka z 25. března 2004. Byl Bohumil Hrabal tvůrcem „laskavého humoru“?. Protože se domnívám, že je stále platné,

dovoluji si poslat ho ke zveřejnění v Nymburském pábiteli,“ napsal nám Oldřich Havlíček z Brna.

Tiskovou zprávu ČT a článek Jana Čulíka tedy přetiskujeme.

Vzpomínka na Bohumila Hrabala

Devadesáté výročí narození slavného spisovatele Bohumila Hrabala (28. března 1914) připomene Česká televize divákům uvedením filmu *Andělské oči*. Do programu ho zařadila v předvečer nedožitých narozenin tohoto významného českého spisovatele - v sobotu 27. března 2004 na ČT1 ve 21.30 hod.

Komedie o slepotě, které v běžném životě všichni občas podléháme při setkáních s různými chytráky a podvodníky, patří k dílům Bohumila Hrabala, na která se nezapomíná.

Prózy Bohumila Hrabala se stávaly předlohou pro filmaře zejména díky jeho mistrovskému vypravěčskému talentu, laskavému humoru a dokonalé charakteristice postav.

Martin Kraft, tiskový mluvčí ČT

„Bohumil Hrabal by se asi v hrobě obracel, kdyby zjistil, že Česká televize chce uctít jeho nedožitě devadesátiny v sobotu 27. března vysláním nepříliš povedeného filmu Dušana Kleina z roku 1993 *Andělské oči* (proč vybrali z celé řady filmů, natočených podle Hrabalova díla, zrovna tento špatný film?) a zejména, kdyby si přečetl formulaci tiskového prohlášení ČT, která Hrabala, snad největšího českého spisovatele druhé poloviny dvacátého století, redukuje na autora produkujícího prózy vynikající se „laskavým humorem“. Všichni odborníci na českou literaturu, které jsem s tímto hodnocením seznámil, se poněkud otráslí. O „laskavý humor“ totiž vůbec nejde.

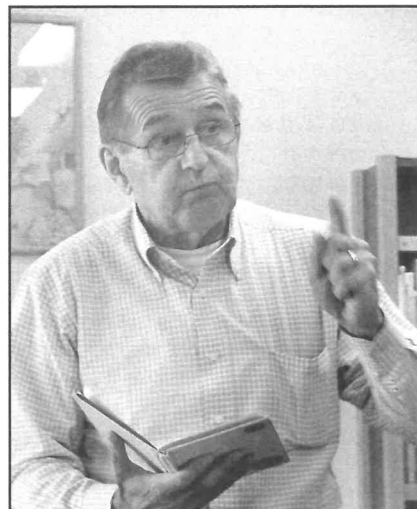
Komiky využívá Bohumil Hrabal jako nástroje pro vyvolání „extaze“, ve snaze proniknout k „perličkám na dně“, k nejvyšší intenzitě zážitku lidské existence, zprostředkované soustředěným uměleckým dílem.

Hrabal se svým dílem dotkl snad nejzávažnějších a nejlhubších témat moderního češství. Kromě jazykových a konstrukčních experimentů, v jejichž důsledku se stal

nenapodobitelným klasikem české prózy s charakteristickým stylem, který se stal pro každého dalšího autora nezládnutelnou výzvou, nastolil Bohumil Hrabal nejzávažnější otázky české existence. Jeho dílo je proto nesmírně aktuální a vedle uměleckého má i velký politický a antropologický význam.

Od *Ostře sledovaných vlaků* až po vrcholná díla (*Obsluhoval jsem anglického krále*) i dál (*Dopisy Dubence*) se Hrabal zabývá základními tématy češství: „Štve mě, že jsem zbabělec“, „My Češi se bojíme chovat se jako dospělí, protože opustit únikovost dětského světa (sex, zábavu) a vstoupit do světa Velké Historie, kde bychom měli rozhodovat dospěle o vlastním osudu, znamená, že můžeme umřít. Dospělost rovná se možnost smrti.“ (osud Miloše Hrmy). Dále, Hrabal jako jediný z českých spisovatelů první poloviny devadesátých let pochopil, že základním tématem češství nastává vztah Čechů a jejich národní identity k vnějšímu světu.

Jsou to nesmírně závažné otázky a Hrabal byl nesmírně závažný autor.

Petr Drholec

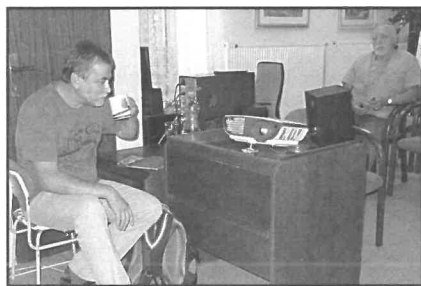
Setkání

V sobotu 17. listopadu se členové Klubu čtenářů Bohumila Hrabala sešli v Městské knihovně v Nymburce na výročním setkání. Knihovnice, jako vždy, připravily pro účastníky nejen pohostinné prostředí, ale i vynikající pohoštění v podobě vlastnoručně upečeného slaného i sladkého pečiva a zákusků – zaslouží obdiv a díky!, čaj, kávu, víno a samozřejmě Postřižinské pivo dodané nymburským pivovarem. Jeho ředitel Pavel Benák se pochlubil tištěným přehledem úspěchů pivovaru na přehlídkách, soutěžích a degustacích na národní úrovni – jen v letošním roce získal jedno třetí místo, osm míst druhých a v soutěži Pivo České republiky vítězství nealkoholického piva Střízlík.

S divadelním vystoupením „jednoho herce“ se představil Petr Drholec. V mistrovském podání pečlivě vybraných textů z Tanečních hodin, Příliš hlučné samoty, Morytátů a dalších Hrabalových knih nám dal nahlédnout do neopakovatelné poetiky největšího z pábitelů.

Došlo i na nezbytné organizační záležitosti, byl zvolen nový výbor Klubu (viz str. 5).

Beseda v Ústí nad Orlicí

V úterý 30. října se v Městské knihovně v Ústí nad Orlicí uskutečnila beseda s Tomášem Mazalem nazvaná Bohumil Hrabal - příběh Středoevropana.

Pořad proběhl v komorním prostředí hudebního oddělení knihovny, takže k průvodci večera i k filmům jsme měli velmi blízko. Bohumil Hrabal k nám z plátna téměř se-

stoupil, záběry starých filmů působily magicky. K tomu slova zasvěceného Tomáše Mazala... Vše dohromady vytvořilo krásný

poetický večer, ze kterého všichni zúčastnění odcházeli zasaženi hrabalovskou poetikou.

Alena Janková

Nad útlým sešitkem Jiřího Anderleho

Až budete mít možnost zajít do Městské knihovny v Nymburce a hodinku času k posezení v Literárním kabinetu Bohumila Hrabala, neváhejte a poproste o prezenční zapůjčení (ke studiu, jen v knihovně – domů vám ji nepůjčí) sešitové publikace s názvem Ani mráčku na obláčku s Bohumilem Hrabalem. Jejím autorem je malíř a grafik Jiří Anderle, jeden z nejbližších spisovatelových přátel. (Jiří Anderle: Ani mráčku na obláčku s Bohumilem Hrabalem, Nakladatelství Galerie Honor, Praha, 1999.)

Jedná se „pouze“ o šestnáct stran textu ve formátu A4, takže ho za necelou hodinku v pohodě přečtete. Je to ale vyprávění navýsost zajímavé a velmi poetické. V jeho úvodu je přetištěn přepis části živého záznamu vyprávění Bohumila Hrabala, který pořídili fonomatéři z Benešova při oslavě jeho sedmdesátých narozenin v kerské hájence (přetiskujeme). A pak už Jiří Anderle vzpomíná, formou imaginárního rozhovoru, na svá setkání s Hrabalem, jehož oslovuje „pane doktore Hrabale“ nebo „Bogane“, na společně dovozené u moře i se svou manželkou Miladou a Eliškou Hrabalovou, neboli Pipsi, i na úplně poslední setkání, kdy mu, zkrúšen po Pipsi-

ně smrti samotou, chorobami a stárím, Bogan řekl: „Važ si toho, že seš mladej, že můžeš chodit a že máš Miladu.“

Na frontispisu publikace je otištěn grafický list – malý Bohoušek v námořnickém oblečku. V textu se dočtete příhodu, kdy stáli na balkóně hotelu ve Španělsku a pozorovali Slavnost moře. Tento zážitek se pro grafika stal inspirací k vytvoření krásného obrázku:

„Stál jsem na vedlejším balkóně a najednou jsem ve vaší tváři viděl, že se děje něco neočekávaného, když jako poslední si pro Neptunův věnec při-

Bohoušek Hrabal v námořnickém oblečku podle Jiřího Anderleho

Tak Jiří Anderle zachytil ve svých grafických listech příliv a odliv, půlnoc a poledne, vzestup životních sil a zvápenatění a smrt. A zase, když vyčerpal do mrtvé všechny možnosti, vrátil se k přítomnosti, k podobenkám sebe a své ženy, matky a svých přátel, teď zase oživuje fotografie a nutí je, aby se nejen smály, rozhorlovaly, aby ale taky couvaly nazpátek až do svého dětství. Jiří Anderle kombinuje tyto obličejové siločarami fyziologie, technickými a symbolickými kresbami, anatomickými detaily, zahání tvář do kouta interiéru v protikladu ke keříku abstrakce, rozpoutává ve druhém plánu grafického listu seismografické řádky, ve kterých je zaznamenána hudba, kardiograf srdce, pohyby částek nejen v matečním loubu, ale i v Mléčné dráze.

Bohumil Hrabal: Domácí úkoly z pilnosti / Grafické listy a Jiří Anderle

šel blondatý chlapec, oblečený stejně jako dospělí námořníci v bílý laclík, námořnickou čepičku a tmavě modré kalhoty.

„Bogane, podívej se,“ řekla Eliška. „Ten kluk je nastrojený stejně jako ty, když tě oblíkala maminka.“

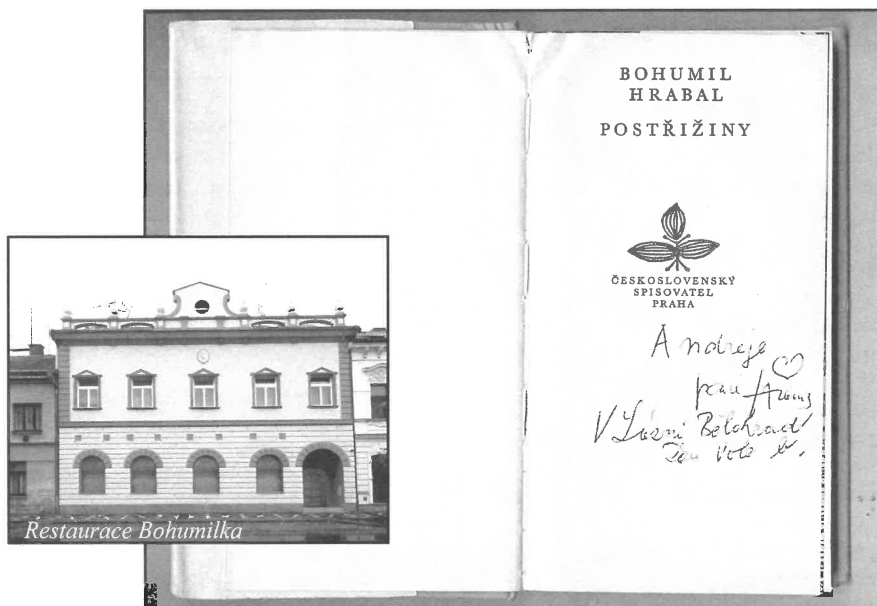
Ale vy jste už nebyl schopen slova, poznal jste se v tom chlapci na pódiu, jako byste spatřil sám sebe a před očima vám přeběhl snad celý život, se všemi průšvihy, vystudovaný doktor práv podomním obchodníkem u firmy H. K. Kľofanda a lebeční kosti rozražené v Krásné Poldi i zatuhlá balírna starého papíru a teprve, když už stáří klepe na dveře, začínají vycházet vaše knihy.

„Ten je ti tak podobnej,“ nechala se unést Eliška tím zjevením. „Jako kdybys to byl ty!“

Všichni ti, kteří ve škole neprospívali, dokonce propadali, já jsem propadl v primě a v kvartě a obzvláště jsem propadal z češtiny, tak je ubezpečuju, že mají velkou šanci, že by z nich mohli být spisovatelé. Ale musej mít k tomu jenom jednu takovou zvláštní věc, a to myslím má doprovázet každého člověka životem, a myslím, u mě to asi bylo daný, ale možná, že se to dá vypěstovat, a to je obdiv k viditelnému světu, obdiv k tomu, co je kolem vás, obdiv k sobě samotnému, který si najde čas, aby se podíval kolem sebe, aby viděl, že příroda i lidi a lidský údálosti a všechn ten viditelný svět, že je v jistém smyslu krásnej a jedinečnej i kdyby byl banální. Proč vám to říkám, jenom pro to, že na umění není vůbec nic, dokonce na umění je to krásný, že nemusíte vůbec psát. To prostě můžete dělat, jako jsem to dělal i já, napřed jsem vždycky žil a k tomu jsem si dělal kome-

tář a byl jsem jakoby spolutvůrcem té skutečnosti. Já jsem do svých osmačtyřiceti let, než jsem vydal první knihu, jenom žil. Jak asi víte, měl jsem sedm řemesel a chvíli jsem byl výpravčí a potom přišel konec války, tak když už byl konec války, tak jsem to skončil taky a dělal jsem pojišťovák, potom jsem nabízel šilný galanterní a hračkářský zboží a s dalším společenským převratem v roce čtyřicet osm, jsem musel likvidovat firmu, kterou jsem zastupoval a šel jsem na Kladno. Tam bylo nejhezčí, že když se utrhnu a rozsypal sázecí jeřáb, a jak ietěo jedno z těch kol, tak mě vzalo přes hlavu. Měl jsem sešitou hlavu a po osmi měsících, když jsem se vrátil do práce, tak se ten samej jeřáb zase utrhnu a mistr Rendla povídá: Hele, Hrabal, seber si to a di vodsad, nebo nás tady doflákáš vseecky! Tak jsem šel holt balit starej papír, protože to bylo romantický dobrodružství a vždycky jsem tam byl

s takovými příjemnými opilcema, kteří tím, že chlastali, tak byli daleko chytřejší než jsem já. Ale, jak se rozsypal ten jeřáb a vzalo mě to kolo do hlavy, to mně potom pomohlo a od té doby, co jsem měl ten úraz a vyhojenou palici, tak se mně líp psalo, ale že bych byl rád, že jsem spisovatel... To až potom, až prostě ta motyka spustila, když ke mně přišli a řekli: Hele, dáte nám nějakou knížku? My jsme slyšeli, že... Nějakou povídku jsem už uveřejnil, tak jsem řekl, že ano, a to byl rok šedesát dva a dal jsem jim, to, co jsem si psával jenom jako komentář svého života, k těm mým zaměstnáním a k těm mým love story. Já byl taky zamilovanej a ne jednu, vždycky čtyři roky, ale na ženění jsem nebyl. Po mně se vždycky ty holky poměrně dobře vdaly. To ne, že bych se nechtěl ženit, ale vždycky jsem víc utrácel, než jsem měl příjmy a to ženský nemají rády.

Při svém léčebném pobytu v lázních Lázní Běláhrad v říjnu letošního roku jsem se sešel s několika místními literáty, mezi nimiž byl i Eduard Čeliš. V příjemné besedě přišla řeč i na Bohumila Hrabala. Ukázalo se, že Eda je autorem knihy s názvem „Copak mě nevidíš? aneb Čtyřicet osm bělohradských lodiček“, v níž je i velmi hezká vzpomínka na jeho setkání s Bohumilem Hrabalem v roce 1992, když se zde léčil. Požádal jsem autora, zda by bylo možné vzpomínku zveřejnit v Nymburském pábiteli. Eduard souhlasil.

Honza Řehounek

Hrabal v den vole b

Už tomu brzo bude dvacet let. Jak už to tak u většiny drobných sportovců bývá, tak po tréninku jdou na pivo. Dělají to občas i ti větší, ale zato to nesmějí přehánět, když chtějí být těmi velkými.

Bylo prosluněné červnové sobotní odpoledne a já po tenise sedím s partáký v malé novopacké desítce v Boudě, jak všichni říkají Bohumilce na Lázeňské ulici. Po čtvrtěhodince povídání o tenisových fiftýnech se mrknem po vedlejších stolech. A div, že mně oči nevypadnou.

Mistr Hrabal, můj král českých spisovatelů. Hned mám před sebou všechny ty jeho nádherné knížky. A tak se osmělím a jdu ke stolu, kde sedí Mistr Hrabal s kominíkem Jindrou a jeho Andulkou.

„Promiňte, pane doktore, mohu si přinést podepsat pár vašich knížek?“ ptám se Bohumila Hrabala a zároveň se omlouvám, že vyrušuji.

„Klidně doneste,“ odvětlí Hrabal a rázně upije ze své orosené sklenice.

Běžím domů pro knížky. Mám to z Boudy k nám coby kamenem dohodil, nebo lépe, coby Hrabalův strýc Pepin svým silným hlasem zakřičel. Doma popadnu dvě tři knížky a povídám dceři, že v Boudě je Bohumil Hrabal a že mu je dám podepsat.

„Hrabal! To musím jít s tebou, tati. Toho musím vidět,“ rozhoduje dcera Andrea a jde se mnou zpátky do Boudy.

Bohumil Hrabal píše dceři věnování do knížek, přidává srdíčko a místo data píše: Den vole b.

Tu červnovou sobotu totiž byly parlamentní volby a on se podepisuje pár hodin po jejich skončení. Vtipně rozdělí vole a b.

Nadmíru spokojená Andrea se vrací se vzácným úlovkem domů. Bohumil Hrabal odchází do Anenských lázní, kde si léčí silně bolestivé artrózní klouby. Já jdu po Lázeňské s ním. Chci ještě chvíli být se svým spisovatelem bohem. A tak si vymýšlím, že jsem něco zapomněl na tenise, že se tam musím vrátit.

„Pane doktore, co teď píšete?“ naivně se ptám Bohumila Hrabala. A v tom okamžiku to začalo:

„Vy jeden vole, mně před rokem zemřela paní a vy se mě ptáte, co píšu, já nemám na psaní ani pomyslení,“ začal křičet na celou Lázeňskou a dodal: „Jděte do prdele!“

Já byl úplně vedle. Tam, kam mě Mistr Hrabal poslal, jsem dost dobře nemohl, tak jsem alespoň přešel na druhý chodník. Za sokolovnou, před lázněmi se naše cesty rozdělily. Já šel vpravo přes louku na tenis, on do lázní.

„Tak se mějte!“ volá na mě. Už z něho ta chvílková zlost po mé nesmělé otázce opadla.

„Nashledanou, pane doktore, a promiňte!“ odpovídám z druhého chodníku před vilou Stannerových, dnes Vilou Stefanie.

To bylo moje nezapomenutelné setkání s Bohumilem Hrabalem.

V DEN VOLE B.

Z Lázní Běláhradu

Vzpomínky na svůj Běláhradský pobyt vetknul Bohumil Hrabal do knížky Aurora na mělčině / Červnové idy.

„A já jsem jel do Lázní Běláhrad se léčit, otékají mi nohy a bere mi hlava a játra... a tolik procedur mi daly tam sestřičky do těla, a parafinové léčby loktů a kolen, a sírné koupele, a vířivé bublající lázně mi zvyšovaly šumění v mozku, a strašlivé masáže krku a páteře a hlavy právě tam, kde jsem měl prasklou lebku, patrnou fizuru, střepekiny kosteček se mi rozsely před třiceti a více lety plnou mozku... a sotva to utichlo, znovu prsty masérky mi vzbouřily rozsev tak, že už nespím vůbec...“

Volební lístky jsem si vzal s sebou, abych volil v Lázních Běláhradu, ale když jsem četl v Lidových novinách, že já, Bohumil Hrabal, spisovatel, řekl jsem v Kersku v Hájence, že budu volit číslo dvacet čtyři... tak jsem k volbám nešel, chodil jsem odpoledne na pivo do restaurace BOHUMILKA, pil jsem trutnovské pivo, někdy i vyjetý volej, Fernet Branku, skamarádil jsem se se štamgasty, když se dozvěděli, že jsem svačil jogurt tam v jídelně lázní a že mi je špatně, tak mi štamgasti poslali tuplovanou Fernet Branku, kdo to kdy slyšel, pít jogurt?..

A odpoledne přijel pro mne mladý muž, syn mé lékařky... A pak jsme jeli na hřbitov v Byšicích, tam u kostela byl pískovcový kámen, deska, do které byla vytlačena kolena poustevníka, který se tam modlil vkleče za odpuštění hříchů celého kraje, a mladý muž mi ukázal náhrobek paní básničky Mašínové a hudebního skladatele Moora a potom mi ukázal to místo, které si koupil pan doktor Petrák, který tam bude pochován, už jednou umřel, ale včas odkopl víko rakve a ještě je na světě... ale tam v hlavách jeho budoucího hrobu, hned za plotem, tak tam je hrobeček jeho psička Benyška, každý den mu tam dávají květiny... a až pan doktor v Lázních Běláhradu umře, tak jej pochovávají tak, že hlavami se budou dotýkat, on a jeho už dávno pochovaný psiček... Když jsem odjížděl z Lázní Běláhradu, tak mi řekli, že Benyšek už nebude sám, že pan doktor Petrák včera zemřel...“

V Kersku, 28. června 1992

Hrobeček pejska Benyška na hřbitůvku v Byšicích (správně Benišek a Byšičky)